

Advies van de Raad voor dierenwelzijn

In verband met de paardenasielen

Heden bestaat al een uitgebreide wetgeving voor asielen die echter zich focuseert op kleine huisdieren waarbij de richtlijnen voor asielen grote huisdieren inclusief het paard eerder vaag blijven. Tevens zijn meerdere paardenasielen door de overheid erkend doch geijkte voorschriften voor dergelijke asielen ontbreken. Naar aanleiding van diverse voorbeelden van personen of inrichtingen die zich valselijk voordoen als opvangcentrum of asiel voor paarden heeft de Raad beslist om een advies te formuleren over asielen voor paarden en ondermeer erkenningsvoorwaarden hiervoor besproken. De Raad heeft hiervoor een werkgroep samengesteld bestaande uit vertegenwoordigers van dierenbeschermingsverenigingen, paardenasielen, inspectiediensten en wetenschappelijke experts. Het advies geldt voor paarden en paardachtigen en omvat drie luiken:

1. Het juridische aspect

Gelet op de overvolle asielen en de verwachte toename van het aantal inbeslagnames en achtergelaten paarden, is het belangrijk dat er kwaliteitsgaranties komen voor paardenasielen. Hierbij moet het onderscheid met instellingen die handel drijven in de paarden verduidelijkt worden. De Raad stelt ook dat het gebruik van de benaming « asiel » beschermd zou moeten worden. Alle wettelijke aspecten die heden voorhanden zijn voor asielen dienen gerespecteerd te worden waarbij de bestaande wetgeving dient uitgebreid te worden voor grote dieren, inclusief het paard. Een controle van de erkende asielen op regelmatige tijdstippen is vereist om de goede werking van de asielen te blijven garanderen.

De asielen mogen in geen geval paarden verhandelen, m.a.w. geen paarden aankopen en/of verkopen. Hun taak is de opvang van inbeslaggenomen, zwerfdieren en achtergelaten paarden.

2. De identificatie van paarden¹

Gelet op de Europese verplichting om alle paarden te identificeren en te registreren, en omwille van de sanitaire risico's verbonden aan de aanwezigheid van niet-geregisteerde paarden in asielen is de Raad van mening dat de ontheffing op de registratieplicht voor paardenasielen verleend door de minister geannuleerd moet worden.

3. De erkenningsnormen

Specifieke erkenningsvoorwaarden moeten opgesteld worden voor paardenasielen met voorschriften voor huisvesting en verzorging van de dieren. Ook moet een contract bij adoptie opgelegd worden dat identiek is voor alle paardenasielen. De bijlagen van de bijhorende fiche bevat voorstellen terzake.

¹ NAVED (Nationale Vereniging voor Dierenbescherming) steunt het voorstel van de werkgroep over de identificatie van paarden niet en wenst dus niet dat de ontheffing wordt geannuleerd

Bijlage 1
ADOPTIEOVEREENKOMST

Contract nummer:

.....

De ondergetekenden:

I. Naam, zetel, ondernemingsnummer

.....
.....
.....

Hierna te noemen **'het asiel'**

en

II. Naam, woonplaats

.....
.....
.....

Hierna te noemen **'de adoptant'**

Verklaren te zijn overeengekomen wat volgt:

Artikel 1 Adoptieovereenkomst en omschrijving geadopteerde paardachtige

1.1. De adoptant adopteert de paardachtige:

Naam:
Leeftijd:
Geslacht:
Ras:
UELN:
Chipnummer:
Identificatie uitgevoerd door:
Bijzondere kenmerken:
.....

Hierna te noemen **'de paardachtige'**

- 1.2. Dit paard wordt voor onbepaalde tijd bij de adoptant geplaatst. Het asiel blijft eigenaar van het paardachtige. De adoptant verklaart op de hoogte te zijn van de ziekten en/of ongevallen die het paardachtige doorstaan heeft tijdens zijn verblijf in het asiel.
- 1.3. De adoptant verbindt er zich toe elke wijziging van adres en/of telefoonnummer te melden aan het asiel. Het asiel is op elk tijdstip gerechtigd het welzijn van de paardachtige te controleren.
- 1.4. De adoptant verbindt er zich toe op eender welk ogenblik controle toe te staan door een officiële vertegenwoordiger van het asiel dewelke zich als dusdanig kan legitimeren. De adoptant zal de

vertegenwoordiger van het asiel de plaats laten zien waar de paardachtige verblijft. De adoptant zal hierbij de vertegenwoordiger van het asiel alle informatie verschaffen over de levensomstandigheden en de gezondheid van het paard. Op eenvoudige aanvraag door het asiel moet de adoptant het asiel een veterinair verslag voorleggen met een volledige beschrijving van de medische toestand van de paardachtige en de identiteit van de paardachtige.

1.5 De adoptant verbindt er zich toe de richtlijnen van de FOD Volksgezondheid voor het houden van paarden op de weide na te leven, in het bijzonder inzake afsluiting, drinkwater, voedsel, beschutting en verzorging. Het asiel kan daarnaast ook eigen voorwaarden van huisvesting opleggen.

1.6 De adoptant neemt alle redelijke voorschriften, teneinde te vermijden dat de paardachtige uitbreekt of gestolen wordt. Indien het paard alsnog ontsnapt of gestolen wordt zal de adoptant het asiel binnen de 12 uur verwittigen en ook aangifte doen bij de lokale politie. De paardachtigen dienen zich vrij te kunnen bewegen en mogen niet gekluisterd worden. De adoptant mag de paardachtige niet vastbinden, behoudens wanneer dat nodig is voor de verzorging, zoals bij het (ros-)kammen, het werk van de hoefsmid of diergeneeskundige behandelingen.

Artikel 2 Eigendom

2.1 Het asiel verklaart dat de paardachtige haar in eigendom toebehoort. Het paard blijft eigendom van het asiel.

2.2 De adoptant erkent het eigendomsrecht van het asiel.

Artikel 3 Bijdrage in de kosten

De adoptant betaalt hiervoor nu (datum van ondertekening van het contract) of legt het betalingsbewijs voor van een forfaitaire vergoeding van €. Deze gift aan het asiel dekt een symbolisch deel van de kosten van het asiel voor de verzorging en huisvesting van de paardachtige. Deze kosten omvatten o.m. de kosten verbonden aan de identificatie.

Artikel 4 Overdracht paard – kosten transport

Asiel en adoptant spreken onderling af of het transport van de paardachtige naar de adoptant door het asiel dan wel door de adoptant gedaan wordt. Indien het asiel het transport verzorgt, dan betaalt de adoptant hiervoor nu (datum van ondertekening van het contract) of legt het betalingsbewijs voor van een bedrag van € xkm, hetzij ...€.

Artikel 5 Afgifte paspoort

Het asiel is verplicht de paardachtige met bijhorend paspoort op de in artikel 4 van deze overeenkomst genoemde datum af te geven aan de adoptant.

Artikel 6 Burgerlijke aansprakelijkheid - risico eigenaar – verzekering

6.1 Van bij het ondertekenen van de adoptieovereenkomst en de materiële overdracht van de paardachtige van het asiel aan de adoptant, erkent de adoptant de juridische en materiële verantwoordelijkheid voor te dragen, in de zin dat van dat ogenblik, het asiel ontslagen is van elke aansprakelijkheid voor het dier en elk verhaal dat ingesteld zou kunnen worden tegen het asiel, op grond van artikel 1385 van het Burgerlijk Wetboek of welk dan nog ander artikel uit de wet of de reglementering. De adoptant ontslaat het asiel van elke aansprakelijkheid ook uit dien hoofde van zodra hij de materiële bewaring over het dier ten laste neemt en

verbindt zich desgevallend het asiel hiervoor te vrijwaren.

- 6.2. In geen enkel geval kan de adoptant het asiel aansprakelijk stellen wanneer het paard een verwonding, een ziekte, een ongeval of een overlijden veroorzaakt aan een persoon of aan een ander dier. Als bewaarder van het dier is enkel de adoptant hiervoor aansprakelijk en is hij gehouden een verzekering burgerlijke aansprakelijkheid aan te gaan.
- 6.3. In geen enkel geval kan de adoptant het asiel aansprakelijk stellen indien de paardachtige ziek wordt, gewond raakt of overlijdt.

Artikel 7 Kosten dagdagelijkse en medische verzorging – euthanasie – overlijden

- 7.1. Alle kosten van onderhoud, diergeneeskundige verzorging, huisvesting, hoefsmid, vaccinatie en ontworming komen ten laste van de adoptant. De adoptant verbindt er zich toe het paardachtige jaarlijks te laten vaccineren voor griep en tetanos, het ontwormingsschema van de dierenarts stipt na te leven met een minimum van vier ontwormingen per jaar. De adoptant verbindt er zich tevens toe de hoeven regelmatig te laten bekappen door een hoefsmid.
- 7.2. De adoptant kan slechts beslissen tot euthanasie mits akkoord van het asiel. Desalniettemin kan de dierenarts van de adoptant in geval van hoogdringendheid of overmacht overgaan tot euthanasie, doch in dit geval zal dat door deze dierenarts in een gemotiveerd verslag dienen te worden opgemaakt. De kosten van euthanasie zijn ten laste van de adoptant tenzij de euthanasie eenzijdig werd beslist door het asiel.
- 7.3. Bij het overlijden van de paardachtige dient een officieel certificaat voorgelegd te worden van een dierenarts die het overlijden vaststelt of de euthanasie attesteert. Dit certificaat dient – voor zover mogelijk – de oorzaak van het overlijden te vermelden, evenals de datum van het overlijden en het nummer van het adoptiecontract.

Artikel 8 Specifieke zorgen voor de paardachtige

De paardachtige moet om de hierna nader omschreven redenen de volgende specifieke zorgen krijgen. Bv. rust wegens een nader te omschrijven wonde, ziekte of aandoening.

.....
.....
.....
.....

Artikel 9 Gebruik van het paard

- 9.1. De paardachtige mag (schrappen wat niet past)
 - 0 worden gebruikt voor recreatief menen of berijden
 - 0 niet worden gebruikt voor recreatief menen of berijden.

Wanneer de paardachtige ongeschikt is om te worden gemend of bereden, dient dit uitdrukkelijk vermeld te worden. Wijziging in deze status is enkel mogelijk mits akkoord van het asiel.

Indien de paardachtige mag worden bereden of gemend, bepaalt het asiel in navolgende lijst welke beteugeling en bitstukken toegelaten zijn. Dit houdt in dat alle andere, niet beschreven materiaal hiertoe ten stelligste verboden is.

.....
.....

.....
9.2. De adoptant verklaart het paard te zullen gebruiken met de volgende bedoeling:

- gezelschapspaardachtige
- weidepaardachtige
- recreatief berijden
- recreatief menen

Alle andere bestemmingen zijn uitdrukkelijk uitgesloten, in het bijzonder fokken en competitief rijden of menen, commerciële activiteiten zoals gebruik in een manege of commercieel koetspaard en wetenschappelijk onderzoek. Elk commercieel voordeel wordt uitdrukkelijk uitgesloten: zo mag de adoptant het paard o.a. niet verkopen, verhuren, niet deelnemen aan wedstrijden, noch het aanwenden voor het werven van fondsen, of er op welke wijze ook enig commercieel voordeel uit te halen.

9.3. Indien, ondanks alle genomen voorzorgen, een merrie alsnog een veulen buiten de wil om zou krijgen, behoort dat door natrekking toe aan het asiel. Het veulen zal in dat geval samen met de moeder terugbezorgd worden aan het asiel dat de nodige schikkingen neemt voor de merrie en veulen. Mits schriftelijk akkoord kan het asiel toestemming geven aan de adoptant om het veulen bij zich te houden, zonder dat de adoptant er evenwel zal kunnen over beschikken dan mits schriftelijk akkoord van het asiel en aan de voorwaarden zoals vastgelegd door het asiel.

Artikel 10 Conformiteit

10.1 Het asiel staat er voor in dat de paardachtige die het ter adoptie levert, beantwoordt aan deze overeenkomst en daarmee voldoet aan de wettelijke conformiteitseisen

10.2 Het asiel heeft op datum van zorg gedragen voor het ontwormen van de paardachtige met het middel

10.3 De paardachtige is op datum van door een daartoe bevoegde dierenarts gevaccineerd blijkens het inentingsboekje c.q. het dierenpaspoort dat aan de adoptant ter hand wordt gesteld.

10.4 Indien de paardachtige lijdt aan stalgebreken (weven, luchtzuigen, ...), ziektes, blessures of andere gebreken gekend bij het ondertekenen van het contract, dan worden deze door het asiel aan de adoptant meegedeeld.

Artikel 11 Beëindiging overeenkomst

11.1. De adoptieovereenkomst wordt aangegaan voor onbepaalde duur en wordt beëindigd zonder dat er wederzijds een vergoeding kan worden gevraagd bij:

- het overlijden van de paardachtige
- het overlijden van de adoptant
- verzaking door:
 - de adoptant: in dat geval dient het asiel binnen de 30 dagen de paardachtige af te halen bij de adoptant. De adoptant verbindt er zich toe gedurende die termijn de paardachtige verder te onderhouden en verzorgen. Ingeval van overmacht kan het asiel gevraagd worden de paardachtige op kortere termijn af te halen.
 - het asiel: het asiel kan op elk ogenblik en zonder dat daartoe een reden moet worden opgegeven, eenzijdig een einde maken aan de adoptieovereenkomst. De verzaking moet schriftelijk worden gemeld.
- onderling akkoord

- 11.2. Wanneer de adoptant zijn verplichtingen niet nakomt, heeft het asiel het recht naar keuze, om ofwel:
- nakoming van die verplichtingen te eisen,
 - de adoptieovereenkomst, zonder dat nadere ingebrekestelling of gerechtelijke tussenkomst vereist is, als ontbonden te beschouwen,
- in beide gevallen echter onder voorbehoud van alle rechten en aanspraken op een schadevergoeding van een forfaitair vastgelegd bedrag van 600 €, onder voorbehoud voor het asiel om een hogere schade aan te tonen en onder de verplichting van de adoptant de paardachtige terug te geven aan het asiel.
- Hiertoe zal het asiel per aangetekende brief verzenden met bericht van ontvangst of per deurwaardersexploot, op een in die brief of dat exploit kenbaar te maken termijn de adoptieovereenkomst ontbonden verklaren of te ontbinden om zich vervolgens weer in het bezit van de paardachtige te stellen.
- 11.3. Een kennisgeving als bedoeld onder 11.2 geldt als kennisgeving van ontbinding en ontbonden verklaring van alle tussen adoptant en asiel gesloten overeenkomsten. In dat geval is de adoptant de in artikel 11.2 genoemde forfaitaire schadevergoeding verschuldigd aan het asiel, onverminderd het recht van het asiel om een te bewijzen hogere schadevergoeding te vorderen en is de adoptant verplicht de paardachtige aan het asiel terug te geven.

Artikel 12 Wijziging van verblijfplaats

- 12.1. Wanneer de adoptant de paardachtige wenst te verplaatsten naar een andere verblijfplaats, zal hij voorafgaandelijk het asiel verwittigen met verzoek aan het asiel hem hiervoor, na inspectie van de nieuwe verblijfplaats, schriftelijk, al dan niet, toelating voor te geven.
- 12.2. Het is de adoptant niet toegestaan de paardachtige toe te vertrouwen aan een derde of het bij een derde onder te brengen, ook wanneer dit een familielid is, zonder dat het asiel daar voorafgaandelijk uitdrukkelijk mee ingestemd heeft. Hiertoe zal het asiel steeds voorafgaandelijk de voorgestelde nieuwe verblijfplaats van de paardachtige inspecteren. Na inspectie kan het asiel beslissen in te stemmen met de overdracht van de adoptieovereenkomst aan de voorgestelde derde. In dat geval zal er een nieuwe adoptieovereenkomst afgesloten worden.

Artikel 13 Kennisgeving

De adoptant verbindt zich ertoe het asiel onverwijld kennis te geven van een eventuele beslaglegging op de roerende of onroerende zaken van de adoptant of op de onderhavige geadopteerde paardachtige. Voorts dient de adoptant het asiel onverwijld te verwittigen van faillissement, aanvraag tot collectieve schuldenregeling, in vereffeningstelling, opschorting van betaling, onder curatele stelling of bewindstelling en/of aanstelling van een voorlopig bewindvoerder, indien de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen op de adoptant van toepassing wordt verklaard, of het voornemen de woonplaats of zetel van de adoptant buiten België te nemen, alsmede om de beslagleggende deurwaarder, de curator of bewindvoerder onverwijld inzage te geven van de onderhavige overeenkomst.

Artikel 14 Toepasselijk recht en bevoegde rechter

- 14.1. Het Belgisch recht is op deze overeenkomst van toepassing.
- 14.2. Alle geschillen die tussen partijen uit deze overeenkomst voortvloeien of daarmee in rechtstreeks of zijdelings verband staan, zullen in eerste instantie worden beslecht door de Rechtbank territoriaal bevoegd voor de woonplaats of zetel van het asiel.

Aldus overeengekomen op en in tweevoud getekend te

*<indien van toepassing
rechtspersoon asiel>*

*<indien van toepassing
rechtspersoon adoptant>*

handtekening verantwoordelijke asiel

handtekening adoptant

naam asiel

naam adoptant

BIJLAGE 2

HET HOUDEN VAN PAARDACHTIGEN IN ASIELEN

1. WETTELIJKE VERPLICHTINGEN

Ieder asiel wordt geacht de wet te respecteren en dit inzake:

- Dierenwelzijn
 - Het asiel leeft stipt alle bepalingen na zoals voorzien in de Wet van 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren
 - Dierenasiel: al dan niet openbare instelling die beschikt over de gepaste inrichting om onderdak en nodige zorgen te verschaffen aan verloren, achtergelaten, verwaarloosde, in beslag genomen of verbeurdverkleerde dieren
 - Art. 4 preciseert de verplichtingen van de houders van dieren:
 - § 1. Ieder persoon die een dier houdt, verzorgt of te verzorgen heeft, moet de nodige maatregelen nemen om het dier een in overeenstemming met zijn aard, zijn fysiologische en ethologische behoeften, zijn gezondheidstoestand en zijn graad van ontwikkeling, aanpassing of domesticatie, aangepaste voeding, verzorging en huisvesting te verschaffen.*
 - § 2. Niemand mag de bewegingsvrijheid van het dier dat hij houdt, verzorgt of te verzorgen heeft, zodanig beperken dat het aan vermijdbare pijnen, lijden of letsels is blootgesteld. Wanneer een dier gewoonlijk of voortdurend wordt vastgemaakt of opgesloten, moet het voldoende ruimte en bewegingsvrijheid krijgen, in overeenstemming met zijn fysiologische en ethologische behoeften.*
 - § 2/1. De paardachtigen die buiten worden gehouden, kunnen opgesteld worden of, indien dit niet het geval is, beschikken over een natuurlijke beschutting of een schuilhok.*
 - § 3. De verlichting, de temperatuur, de vochtigheidsgraad, de verluchting, de luchtcirculatie en de overige milieuvoorwaarden van het verblijf der dieren moeten overeenstemmen met de fysiologische en ethologische behoeften van de soort.*
 - Het KB van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhandeling van dieren
 - Stipt na te leven
 - Voorziet ook in een contract tussen de erkende dierenarts en de inrichting (bijlage V)
- Identificatie
 - Alle paardachtigen zijn in regel met de Europese en Belgische regelgeving inzake identificatie en registratie.
- Verzekeringen
 - Personeel en uitbaters zijn correct verzekerd en zijn op de hoogte van de polis daaraan verbonden, o.a. brandverzekering en verzekering burgerlijke aansprakelijkheid
- Uitbater/verantwoordelijke
 - Beschikken, als minimum, over de nodige kennis van de paardenhouderij.

2. LEEFOMSTANDIGHEID DIEREN - ALGEMENE STAAT - VERZORGING VAN DE DIEREN

Los van wettelijke voorschriften, kunnen er een aantal richtlijnen vooropgesteld worden voor het houden en verzorgen van paardachtigen in erkende asielen.

Hiertoe kan verwezen worden naar de brochure "Huisvesting van paarden", uitgegeven door ADLO: http://www.vlaamspaardenloket.be/uploads_docs/2011-03-01-14-19-03_Huisvesting%20van%20paarden%20-%20Brochure.pdf

Een aantal voorschriften wordt hierna gepreciseerd:

2.1. Algemene voorschriften:

Er wordt naar gestreefd de dieren gezond te maken of te houden, zodat ze gezond ogen en zich normaal gedragen of daartoe gestimuleerd worden (bv. voorkomen van stalgebreken door groepshuisvesting, ...)

De gezondheidstoestand van de paarden wordt regelmatig gecontroleerd met een dagelijkse verzorging (vaccinatie, ontwormen, hoeven en tanden).

Er worden maatregelen genomen om stalondeugden te voorkomen: bv. groepshuisvesting (niet als verplichting, gezien dit niet voor alle paarden en alle omstandigheden ideaal of mogelijk is) of andere afleiding zoals speelbal, liksteen, ...

Een mestput is duidelijk afgezet / de mesthoop is afgebakend.

Men heeft maatregelen genomen om het erf zo brandveilig mogelijk te houden.

Er wordt geen gebruik gemaakt van prikkeldraad of andere scherpe materialen.

Het schrikdraadapparaat is ter plaatse te bedienen.

Het terrein is volledig afgesloten.

Op verschillende plaatsen is het evacuatieplan te lezen.

Op verschillende nuttige plaatsen is een brandblusapparaat terug te vinden.

2.2. Weidegang – uitloop

De dieren krijgen voldoende weidegang met ruwvoeder, aangepast aan de noden van het paard. Indien geen weidegang mogelijk is kan bv. een paddock weidegang vervangen.

De weide is in goede staat: gezond grasland, droge ondergrond (geen grote plassen).

Er wordt duurzaam met de weides omgegaan. Het weiland kan regelmatig rusten.

De weide wordt, indien nodig, bemest met de gepaste meststoffen (bodemonderzoek).

Grootte van de weide:

- De weide is groot genoeg voor de bewegingsvrijheid van het aantal en de grootte van de paarden.
- De weide is niet overbezet, zodat de graszoden voldoende kunnen aangroeien.

De uitbater heeft kennis van giftige planten en bij aanwezigheid neemt hij de nodige maatregelen om vergiftiging te voorkomen.

Omheining: de afrastering moet voldoen aan volgende voorwaarden:

- Is voldoende afgesloten, er kunnen geen paarden ontsnappen.
- Is veilig voor de paarden, er is geen prikkeldraad.
- Is duurzaam en weerbestendig.
- Een hoogte van 1.30m volstaat, voor kleine pony's minstens 40 cm bij de onderste draad.
- De bedrading is zichtbaar.

Er is een veilige en stevige watervoorziening in elke weide.

2.3. De boxen

De stallen zijn aangepast aan de grootte van het paard: $(2x \text{ schofthoogte})^2$ is de aanbevolen grootte van de boxen.

De boxen zijn van degelijke makelij, en geven geen aanleiding tot kwetsuren.

Er is min. 16 op 24u ruwvoeder beschikbaar voor het paard of er wordt min. 3x per dag ruwvoeder verstrekt.

Er is steeds een veilige en degelijke watervoorziening voorzien in elke box.

De boxen hebben een natuurlijke lichtinval of voldoende kunstlicht.

De bodem is volledig gevuld met stro, vlasleem, houtkrul of andere. De paarden staan op een droge ondergrond.

De boxen zijn hygiënisch en goed verzorgd. Ze worden dagelijks gemest.

Er heerst een rookverbod in de onmiddellijke omgeving van paardenboxen of opslagplaatsen van voeder.

De deur van de box(en) is aangepast aan de grootte van het dier en is van degelijk materiaal.

2.4. Voeding - Voedingsschema – veilige opslagplaats

De voeding is gestockeerd op een veilige, droge opslagplaats.

Hooi, stro, lemen of voordroog wordt beschermd tegen regen en wind

De paarden worden op regelmatige basis gevoederd, volgens een bepaald tijdsschema.

De voeding is aangepast aan de grootte, behoefte en conditie van het paard.

2.5 BasisEHBObox voor paarden is aanwezig:

Er is ten allen tijde beschikbaar:

- Ontsmettingszalf/-spray
- Lijst met belangrijke telefoonnummers: dierenarts, hoefsmid, tandarts, dokter, noodnummers (brandweer en politie)
- Schaar, pincet, mes
- Digitale koortsthermometer
- Steriele kompressen
- Rekbare verbanden
- Stalbandages
- Zaklamp
- Hoevekrabber

2.6. De paddock (niet verplicht maar kan weidegang vervangen):

De bodem van de paddock is voldoende droog en ook in de winter of na zware neerslag geschikt voor gebruik.